

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

9 студзеня 2006 г. № 98-3

Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 12 снежня 2005 года

Адобраны Саветам Рэспублікі 21 снежня 2005 года

Изменения и дополнения:

Закон Республики Беларусь от 7 мая 2007 г. № 212-3 (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2007 г., № 118, 2/1309) <Н10700212>;

Закон Республики Беларусь от 18 июля 2007 г. № 265-3 (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2007 г., № 173, 2/1362) <Н10700265>;

Закон Республики Беларусь от 28 декабря 2009 г. № 93-3 (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2010 г., № 6, 2/1645) <Н10900093>;

Закон Республики Беларусь от 8 мая 2012 г. № 374-3 (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2012 г., № 56, 2/1926) <Н11200374>

ГЛАВА 1

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Асноўныя тэрміны і іх азначэнні, якія выкарыстоўваюцца ў гэтым Законе

У гэтым Законе выкарыстоўваюцца наступныя асноўныя тэрміны і іх азначэнні: ансамбль – група ізаляваных або аб’яднаных будынкаў, збудаванняў і іншых аб’ектаў (разам з навакольным асяроддзем), якія размешчаны на гістарычна сфарміраванай тэрыторыі, а таксама звязаныя з імі творы выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнога, садова-паркавага мастацтва; творы выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнога, садова-паркавага мастацтва і некропалі (разам з навакольным асяроддзем), якія створаны адначасова або на працягу пэўнага храналагічнага перыяду;

ахова гісторыка-культурнай спадчыны – сістэма арганізацыйных, прававых, эканамічных, матэрыяльна-тэхнічных, навуковых, інфармацыйных і (або) іншых мер, накіраваных на выяўленне матэрыяльных аб’ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, наданне матэрыяльным аб’ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-

культурнай каштоўнасці, улік, захаванне, аднаўленне, утрыманне і выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей, што ажыццяўляюцца ў мэтах зберажэння і памнажэння гісторыка-культурнай спадчыны;

гісторыка-культурная спадчына – сукупнасць найбольш адметных вынікаў і сведчанняў гістарычнага, культурнага і духоўнага развіцця народа Беларусі, увасобленых у гісторыка-культурных каштоўнасцях;

гісторыка-культурныя каштоўнасці – матэрыяльныя аб’екты (матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці) і нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека (нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці), якія маюць адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці і якім нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці;

калекцыя – навукова абгрунтаваны збор рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

камплект – набор рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія маюць агульнае прызначэнне;

комплекс – група ізаляваных або аб’яднаных будынкаў, збудаванняў і іншых аб’ектаў (разам з навакольным асяроддзем);

культурны пласт – пласт зямлі, які ўтварыўся ў выніку жыцця і дзейнасці чалавека.

Артыкул 2. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны

1. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны грунтуецца на Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і складаецца з Закона Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 1991 года «Аб культуры ў Рэспубліцы Беларусь» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, 1991 г., № 20, арт. 291; Нацыянальны рэестр правых актыв Республікі Беларусь, 2004 г., № 87, 2/1031), гэтага Закона, іншых актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а таксама міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь.

2. Калі міжнародным дагаворам Рэспублікі Беларусь устаноўлены іншыя правілы, чым тыя, якія прадугледжаны гэтым Законам, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Артыкул 3. Прынцыпы і асноўныя напрамкі дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

1. Дзяржаўная палітыка ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны грунтуецца на прынцыпах:

1.1. прызнання гісторыка-культурнай спадчыны фактарам развіцця дзяржавы;

1.2. адказнасці дзяржавы за захаванне гісторыка-культурнай спадчыны;

- 1.3. удзелу грамадзян у ахове гісторыка-культурнай спадчыны.
2. Асноўнымі напрамкамі дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны з'яўляюцца:
 - 2.1. выяўленне матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць;
 - 2.2. наданне матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці і ўлік гісторыка-культурных каштоўнасцей;
 - 2.3. захаванне і аднаўленне гісторыка-культурных каштоўнасцей;
 - 2.4. утрыманне і выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей з улікам неабходнасці безумоўнага захавання іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей;
 - 2.5. фінансаванне аховы гісторыка-культурнай спадчыны за кошт сродкаў рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў, іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 4. Грамадскія аб'яднанні ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Грамадскія аб'яднанні ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны могуць:

аказваць дзяржаўным органам садзейнічанне ў рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

папулярызаваць гісторыка-культурныя каштоўнасці, заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны;

ажыццяўляць грамадскі кантроль за выкананнем заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны ў парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь;

уносіць у дзяржаўныя органы прапановы па ахове гісторыка-культурнай спадчыны;

садзейнічаць фарміраванню ў грамадзян патрыятызму, адказнасці за захаванне гісторыка-культурнай спадчыны;

ажыццяўляць іншую звязаную з аховай гісторыка-культурнай спадчыны дзейнасць, не забароненую заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 5. Адказнасць за парушэнне заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны

За парушэнне заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны настае адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 2

ДЗЯРЖАЎНАЕ РЭГУЛЯВАННЕ Ё СФЕРЫ АХОВЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Артыкул 6. Дзяржаўныя органы, якія ажыццяўляюць дзяржаўнае рэгуляванне ё сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Дзяржаўнае рэгуляванне ё сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны ажыццяўляецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, мясцовымі Саветамі дэпутатаў, мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі, а таксама іншымі дзяржаўнымі органамі ё адпаведнасці з іх кампетэнцыяй.

Артыкул 7. Кампетэнцыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны:

вызначае дзяржаўную палітыку ё сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

вызначае гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія могуць быць прапанаваны для ўключэння ё Спіс сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны, Спіс сусветнай спадчыны, якая знаходзіцца пад пагрозай, або ё іншыя спісы ё адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ё адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Кампетэнцыя Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь забяспечвае рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ё сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны шляхам:

зацвярджэння канцэпцый і рэспубліканскіх праграм па ахове гісторыка-культурнай спадчыны, забеспячэння іх выканання і кантролю за ім;

надання матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці і пазбаўлення іх такога статусу;

устанаўлення парадку вядзення Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь;

устанаўлення парадку фарміравання Банка звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь і парадку азнаямлення з інфармацыяй, якая змяшчаецца ў Банку звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь;

устанаўлення парадку выдачы дазволу на часовы вываз за межы Рэспублікі Беларусь у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

ажыццяўлення іншых паўнамоцтваў у адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Законам, іншымі законамі Рэспублікі Беларусь і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 9. Кампетэнцыя Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь рэалізуе дзяржаўную палітыку ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны шляхам:

падрыхтоўкі прапаноў па асноўных напрамках дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

распрацоўкі, прыняцця (выдання) у межах сваёй кампетэнцыі актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

арганізацыі кантролю за выкананнем гэтага Закона, у тым ліку за ўтрыманнем і выкарыстаннем гісторыка-культурных каштоўнасцей;

каардынацыі дзейнасці ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны іншых рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання;

арганізацыі і садзейнічання ажыццяўленню мерапрыемстваў па ахове гісторыка-культурнай спадчыны;

унясення ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прапаноў аб наданні матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці і аб пазбаўленні іх такога статусу;

унясення ў міжнародныя арганізацыі прапаноў аб уключэнні гісторыка-культурных каштоўнасцей у Спіс сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны, Спіс сусветнай спадчыны, якая знаходзіцца пад пагрозай, або ў іншыя спісы ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь;

вядзення Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь;

забеспячэння фарміравання Банка звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь;

аказання юрыдычным і фізічным асобам, у тым ліку індывідуальным прадпрымальнікам, арганізацыйнай, метадычнай і іншай дапамогі па ахове гісторыка-культурнай спадчыны;

выдачы юрыдычным і фізічным асобам, у тым ліку індывідуальным прадпрымальнікам, абавязковых для выканання пісьмовых прадпісанняў у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

удзелу ў міжнародных праграмах па ахове гісторыка-культурнай спадчыны;

удзелу ў дзейнасці па вяртанню ў Рэспубліку Беларусь гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія апынуліся за яе межамі;

выдачы дазволу на часовы вываз за межы Рэспублікі Беларусь у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

папулярызацыі гісторыка-культурных каштоўнасцей;

ажыццяўлення іншых паўнамоцтваў у адпаведнасці з гэтым Законам, іншымі актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Кампетэнцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў і мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны

1. Мясцовыя Саветы дэпутатаў удзельнічаюць у рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны шляхам:

1.1. зацвярджэння рэгіянальных праграм па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і кантролю за іх выкананнем;

1.2. садзейнічання ажыццяўленню мерапрыемстваў па захаванню і аднаўленню гісторыка-культурных каштоўнасцей;

1.3. садзейнічання грамадскім аб'яднанням у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;

1.4. папулярызацыі гісторыка-культурных каштоўнасцей;

1.5. ажыццяўлення іншых паўнамоцтваў у адпаведнасці з актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

2. Мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы ўдзельнічаюць у рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны шляхам:

- 2.1. распрацоўкі рэгіянальных праграм па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і забеспячэння іх выканання;
- 2.2. арганізацыі і садзейнічання ажыццяўленню мерапрыемстваў па выяўленню матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, іх вылучэнню для надання статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці;
- 2.3. арганізацыі і садзейнічання ажыццяўленню мерапрыемстваў па захаванню і аднаўленню гісторыка-культурных каштоўнасцей;
- 2.4. правядзення ўліку гісторыка-культурных каштоўнасцей і забеспячэння кантролю за іх утрыманнем і выкарыстаннем, у тым ліку ўзгаднення вонкавай рэкламы пры размяшчэнні сродкаў вонкавай рэкламы на будынках, збудаваннях і іншых аб'ектах, якія з'яўляюцца матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі катэгорыі «З»;
- 2.5. аказання садзейнічання грамадскім аб'яднанням у сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны;
- 2.6. заахвочвання грамадзян, якія пражываюць на адпаведнай тэрыторыі, да ўдзелу ў ахове гісторыка-культурнай спадчыны;
- 2.7. папулярызацыі гісторыка-культурных каштоўнасцей;
- 2.8. ажыццяўлення іншых паўнамоцтваў у адпаведнасці з гэтым Законам, іншымі актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 11. Беларуская рэспубліканская навукова-метадычная рада па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь

1. Беларуская рэспубліканская навукова-метадычная рада па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь (далей – Навукова-метадычная рада) ажыццяўляе навукова-метадычнае забеспячэнне аховы гісторыка-культурнай спадчыны.
2. Навукова-метадычная рада ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны:
 - 2.1. прымае рашэнні аб неабходнасці надання матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці або аб адсутнасці неабходнасці надання ім такога статусу;
 - 2.2. прымае рашэнні аб неабходнасці аднясення гісторыка-культурнай каштоўнасці да пэўнай катэгорыі або аб неабходнасці змянення яе катэгорыі;
 - 2.3. адабрае або не адабрае навукова-праектную дакументацыю на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных

каштоўнасцях катэгорый «0», «1», «2» і (або) у зонах аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1», «2», якія могуць прывесці да істотнага змянення гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей, іх знішчэння, страты ці знікнення;

2.4. прымае рашэнні аб адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням кандыдатаў на атрыманне пасведчанняў на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

2.5. прымае рашэнні аб немагчымасці навукова абгрунтаванага аднаўлення гісторыка-культурных каштоўнасцей у выпадку страты імі іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, якія абумовілі наданне ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці;

2.6. выдае заключэнні аб поўным вывучэнні помнікаў археалогіі;

2.7. выконвае іншыя функцыі ў адпаведнасці з гэтым Законам, іншымі актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

3. Палажэнне аб Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай радзе па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь і яе склад зацвярджаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

4. Дзейнасць Навукова-метадычнай рады ажыццяўляецца за кошт сродкаў, прадугледжаных у рэспубліканскім бюджэце на ўтрыманне Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 3

ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫЯ КАШТОЎНАСЦІ

Артыкул 12. Віды гісторыка-культурных каштоўнасцей. Комплексныя гісторыка-культурныя каштоўнасці

1. Гісторыка-культурныя каштоўнасці падзяляюцца на наступныя віды:

1.1. матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, матэрыяльнае ўвасабленне якіх складае іх змест;

1.2. нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, матэрыяльнае ўвасабленне якіх не аказвае істотнага ўплыву на іх змест.

2. Матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці могуць з'яўляцца комплекснымі матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, калі:

2.1. два і больш матэрыяльныя аб'екты сабраны разам па пэўных прыкметах і (або) размешчаны побач (пры гэтым у склад комплекснай нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці як асобны кампанент можа быць уключана навакольнае асяроддзе);

2.2. два і больш матэрыяльныя аб'екты аб'яднаны агульнымі прыкметамі і размешчаны ў розных месцах.

3. Нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці могуць з'яўляцца комплекснымі нематэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, калі іх змест выяўляецца праз абрады, фальклор (вусную народную творчасць), у склад якіх уваходзяць розныя па свайму характару дзеянні (танцы, песні, іншыя нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека).

Артыкул 13. Матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці

1. Да матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей адносяцца:

1.1. дакументальныя помнікі – акты дзяржаўных органаў, іншыя пісьмовыя і графічныя дакументы, кінафотадакументы і гуказапісы, старажытныя і іншыя рукапісы, архіўныя дакументы, рэдкія друкаваныя выданні;

1.2. запаведныя мясціны – тапаграфічна акрэсленыя зоны або ландшафты, створаныя чалавекам ці чалавекам і прыродай;

1.3. помнікі археалогіі – рэшткі ўмацаваных пасяленняў (старажытных гарадоў, гарадзішчаў, замкаў), неўмацаваных пасяленняў (старажытных стаянак, паселішчаў, асобнага жылля); будынкаў, збудаванняў, іншых аб'ектаў (свяцілішчаў, месцаў спраўлення абрадаў, манастыроў, храмаў); крыжы, культавыя камяні, статуі, абеліскі; курганныя і грунтавыя могільнікі, асобныя пахаванні, некропалі, маўзалеі і іншыя пахаванні; інфраструктура сухапутных, водных і водна-волакавых шляхоў; манетныя і рэчавыя скарбы, якія разам з іншымі нерухомымі і (або) рухомымі артэфактамі захаваліся ў культурным пласце, а таксама ў прыродных і штучных вадаёмах;

1.4. помнікі архітэктуры – будынкі, збудаванні і іншыя аб'екты гаспадарчага, вытворчага, ваеннага або кultaвага прызначэння, асобныя ці аб'яднаныя ў комплексы і ансамблі (разам з наваковым асяроддзем), аб'екты народнага дойлідства, а таксама звязаныя з указанымі аб'ектамі творы выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнага, садова-паркавага мастацтва;

1.5. помнікі гісторыі – будынкі, збудаванні і іншыя аб'екты (у тым ліку тэрыторыі), звязаныя з важнейшымі гістарычнымі падзеямі, развіццём грамадства і дзяржавы, міжнароднымі адносінамі, з развіццём навукі і тэхнікі, культуры і быту, з жыццём палітычных, дзяржаўных, ваенных дзеячаў, дзеячаў навукі, літаратуры і мастацтва;

1.6. помнікі горадабудаўніцтва – забудова, планіровачная структура або фрагменты населеных пунктаў (разам з навакольным асяроддзем, у тым ліку культурным пластом). Помнікі горадабудаўніцтва, як правіла, з’яўляюцца комплекснымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі;

1.7. помнікі мастацтва – творы выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнога і іншых відаў мастацтва.

2. Матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці падзяляюцца на:

2.1. нерухомыя матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, перамяшчэнне якіх у прасторы патрабуе ажыццяўлення інжынерных мерапрыемстваў і вядзе да частковай або поўнай страты імі іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей;

2.2. рухомыя матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, перамяшчэнне якіх у прасторы не звязана са змяненнем іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей.

Артыкул 14. Нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці

Да нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей адносяцца звычаі, традыцыі, абрады, фальклор (вусная народная творчасць), мова, яе дыялекты, змест геральдычных, тапанімічных аб’ектаў і твораў народнага мастацтва (народнага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва), іншыя нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека.

Артыкул 15. Выключаны.

Артыкул 16. Катэгорыі гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Гісторыка-культурныя каштоўнасці падзяляюцца на адпаведныя катэгорыі ў залежнасці ад іх гісторыка-культурнай значнасці. Катэгорыя гісторыка-культурным каштоўнасцям надаецца і пры неабходнасці змяняецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на падставе рашэнняў Навукова-метадычнай рады аб неабходнасці аднясення гісторыка-культурнай каштоўнасці да пэўнай катэгорыі і аб неабходнасці змянення яе катэгорыі.

Катэгорыі, нададзеныя гісторыка-культурным каштоўнасцям, указваюцца ў Дзяржаўным спісе гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

2. Матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці падзяляюцца на наступныя катэгорыі:

2.1. катэгорыя «0» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія ўключаны або прапанаваны для ўключэння ва ўстаноўленым парадку ў Спіс сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны або Спіс сусветнай спадчыны, што знаходзіцца пад пагрозай;

2.2. катэгорыя «1» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці якіх маюць міжнародную значнасць;

2.3. катэгорыя «2» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці якіх маюць нацыянальную значнасць;

2.4. катэгорыя «3» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці якіх маюць значнасць для асобных рэгіёнаў Рэспублікі Беларусь.

3. Матэрыяльныя аб'екты, якія ўваходзяць у склад комплексных матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, але якім асобна не нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці, лічацца матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі без катэгорыі.

4. Нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці падзяляюцца на наступныя катэгорыі:

4.1. катэгорыя «А» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, поўная аўтэнтычнасць і дакладнасць якіх безумоўныя і нязменныя;

4.2. катэгорыя «Б» – гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія поўнасцю або часткова адноўлены (зафіксаваны) на другасным матэрыяле ці адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці якіх аб'ектыўна з часам могуць змяняцца.

ГЛАВА 4

ВЫЯЎЛЕННЕ МАТЭРЫЯЛЬНЫХ АБ'ЕКТАЎ І НЕМАТЭРЫЯЛЬНЫХ ПРАЯЎЛЕННЯЎ ТВОРЧАСЦІ ЧАЛАВЕКА, ЯКІЯ МОГУЦЬ УЯЎЛЯЦЬ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНУЮ КАШТОЎНАСЦЬ

Артыкул 17. Выяўленне матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць

1. Матэрыяльныя аб'екты, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, выяўляюцца шляхам прафесійнага або выпадковага выяўлення.

2. Нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, выяўляюцца шляхам прафесійнага выяўлення, у тым ліку носьбітамі гэтых каштоўнасцей.

3. Выяўленыя матэрыяльныя аб'екты і нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць,

падлягаюць фіксацыі, навуковай апрацоўцы і мастацкай ацэнцы ў парадку, устаноўленым Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 18. Прафесійнае выяўленне матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць

1. Прафесійнае выяўленне матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, ажыццяўляецца:

1.1. у час прафесійнай навукова-даследчай дзейнасці;

1.2. пры накіраванні матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь ва ўласнасць дзяржавы.

2. Юрыдычная або фізічная асоба, што ў час прафесійнай навукова-даследчай дзейнасці выявіла матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, абавязана правесці іх фіксацыю, навуковую апрацоўку і мастацкую ацэнку, прыняць меры па іх захаванню (з моманту выяўлення да перадачы ўласніку) і не пазней чым у двухдзённы тэрмін паведаміць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь аб выяўленых матэрыяльным аб'екце або нематэрыяльным праяўленні творчасці чалавека.

3. Юрыдычная або фізічная асоба, што ў час прафесійнай навукова-даследчай дзейнасці выявіла матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, якія прадугледжаны падпунктам 1.2 пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона і могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, не мае права распараджацца выяўленымі матэрыяльным аб'ектам або нематэрыяльным праяўленнем творчасці чалавека.

4. Матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, пры накіраванні іх у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь ва ўласнасць дзяржавы па рашэнню Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь перадаюцца ўстановам культуры, іншым юрыдычным асобам.

Артыкул 19. Выпадковае выяўленне матэрыяльных аб'ектаў, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць

1. Юрыдычная або фізічная асоба, што выпадкова выявіла рухомы матэрыяльны аб'ект, які прадугледжаны падпунктам 1.2 пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона і можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, абавязана прыняць меры па яго захаванню і не пазней чым у двухдзённы

тэрмін паведаміць у мясцовы выканаўчы і распарадчы орган або ў тэрытарыяльны орган унутраных спраў аб выяўленым аб'екце.

Мясцовы выканаўчы і распарадчы орган або тэрытарыяльны орган унутраных спраў пасля атрымання паведамлення аб выяўленні рухомага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, абавязаны прыняць гэты аб'ект ад асобы, што яго выявіла, у адпаведнасці з актамі прыёму, адзін экзэмпляр якога перадаецца гэтай асобе, і не пазней чым у двухдзённы тэрмін паведаміць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь аб выяўленым аб'екце.

Захаванне рухомага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, з моманту яго выяўлення да перадачы ў мясцовы выканаўчы і распарадчы орган або тэрытарыяльны орган унутраных спраў забяспечвае юрыдычная або фізічная асоба, што яго выявіла, а з моманту яго перадачы – мясцовы выканаўчы і распарадчы орган або тэрытарыяльны орган унутраных спраў, які прыняў гэты рухомы матэрыяльны аб'ект, ці асоба, вызначаная пісьмовым прадпісаннем Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пасля атрымання паведамлення аб выяўленні рухомага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, у пяцідзённы тэрмін прымае выяўлены аб'ект у адпаведнасці з актамі прыёму-перадачы або пры відавочнай беспадстаўнасці меркавання аб наяўнасці ў аб'екта адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей складае акт аб адсутнасці ў выяўленага рухомага матэрыяльнага аб'екта адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей.

2. Юрыдычная або фізічная асоба, што выпадкова выявіла нерухомы матэрыяльны аб'ект (археалагічны аб'ект, элемент дэкору, мастацкага аздаблення, рэшткі роспісу і г.д.), які прадугледжаны падпунктам 1.2 пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона і можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, абавязана безадкладна прыпыніць работы або іншую дзейнасць, якія могуць аказваць уздзеянне на гэты аб'ект, прыняць меры па яго захаванню і паведаміць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь або мясцовы выканаўчы і распарадчы орган аб выяўленым аб'екце.

Мясцовы выканаўчы і распарадчы орган пасля атрымання паведамлення аб выяўленні нерухомага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, абавязаны не пазней чым у двухдзённы тэрмін паведаміць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь аб выяўленым аб'екце.

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пасля атрымання паведамлення аб выяўленні нерухомага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-

культурную каштоўнасць, арганізуе не пазней чым у трохдзённы тэрмін прыезд свайго прадстаўніка на месца выяўлення гэтага аб'екта.

Прадстаўнік Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пасля агляду на месцы выяўленага нерухамага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, выдае пісьмовае прадпісанне, у якім вызначае часовы рэжым утрымання гэтага аб'екта з указаннем тэрміну яго дзеяння, або пры відавочнай беспадстаўнасці меркавання аб наяўнасці ў аб'екта адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей складае акт аб адсутнасці ў выяўленага нерухамага матэрыяльнага аб'екта адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей. Тэрмін дзеяння часовага рэжыму ўтрымання нерухамага матэрыяльнага аб'екта, які можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, можа быць скарачаны або прадоўжаны Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Прыпынення ў сувязі з выяўленнем нерухамага матэрыяльнага аб'екта работы або іншая дзейнасць аднаўляюцца толькі з пісьмовага дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Юрыдычнай або фізічнай асобе, што выпадкова выявіла нерухомы матэрыяльны аб'ект, які прадугледжаны падпунктам 1.2 пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона і можа ўяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, пакрываюцца страты, прычыненыя ёй прыпыненнем работ або іншай дзейнасці ў сувязі з выяўленнем гэтага аб'екта, у парадку і памерах, вызначаных Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

3. Матэрыяльны аб'ект, выпадкова выяўлены ў парадку, устаноўленым пунктамі 1 і 2 гэтага артыкула, разглядаецца Навукова-метадычнай радай для прыняцця рашэння аб неабходнасці надання яму статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці або аб адсутнасці неабходнасці надання яму такога статусу. У гэтым выпадку аўтарам прапановы аб наданні матэрыяльнаму аб'екту статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці лічыцца асоба, што выпадкова выявіла гэты аб'ект або паведаміла аб ім. Пры гэтым ад названай асобы не патрабуецца ўнясення ў пісьмовай форме прапановы аб наданні матэрыяльнаму аб'екту статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці і яе абгрунтавання.

4. Калі выпадкова выяўленаму матэрыяльнаму аб'екту, прадугледжанаму падпунктам 1.2 пункта 1 артыкула 21 гэтага Закона, нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці, ён у адпаведнасці з грамадзянскім заканадаўствам Рэспублікі Беларусь накіроўваецца ва ўласнасць дзяржавы, а ўласнік зямельнага ўчастка або іншай маёмасці, дзе быў выяўлены гэты аб'ект, а таксама асоба, што яго выявіла, маюць права на атрыманне ўзнагароджання ў парадку і на ўмовах, вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 5

НАДАННЕ МАТЭРЫЯЛЬНЫМ АБ'ЕКТАМ І НЕМАТЭРЫЯЛЬНЫМ ПРАЯЎЛЕННЯМ ТВОРЧАСЦІ ЧАЛАВЕКА СТАТУСУ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ КАШТОЎНАСЦІ. УЛІК ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

Артыкул 20. Крытэрыі адбору матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека для надання ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці

1. Навукова-метадычная рада пры разглядзе прапаноў аб наданні матэрыяльным аб'ектам або нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці зыходзіць з наяўнасці ў прапанаваных для разгляду матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, што пацвярджаецца адпаведнасцю аднаму з крытэрыяў:

1.1. яны з'яўляюцца:

адным з фактараў фарміравання нацыянальнага менталітэту;

рэдкамі ці каштоўным сведчаннем існавання зніклай цывілізацыі;

эпічным творам, створаным або істотна пераасэнсаваным і відазмененым народам Беларусі;

аўтарскім творам мастацтва, створаным на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь або пад уплывам беларускай гісторыі, рэчаіснасці, менталітэту, асяроддзя ці іншых фактараў;

выдатным мастацкім творам, шэдэўрам, створанымі і (або) прызнанымі за межамі Рэспублікі Беларусь;

матэрыяльным аб'ектам або нематэрыяльным праяўленнем творчасці чалавека, асаблівасцямі ладу жыцця, характэрнымі толькі для культуры народа Беларусі;

дакументальнай фіксацыяй, сімвалам або іншым праяўленнем ці абазначэннем з'яў, падзей або працэсаў, якія звязаны з гісторыяй Рэспублікі Беларусь, яе асобных рэгіёнаў, радаводаў ці этнічных груп або маюць міжнароднае значэнне;

выдатным ці арыгінальным вынікам творчага або навукова-тэхнічнага эксперыменту;

рэдкаім на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь або выдатным дасягненнем іншага народа;

вынікам або сведчаннем недаследаваных працэсаў;

пахаваннем славутага чалавека, брацкай магілай воінаў, змагароў, якія загінулі за якую-небудзь адзіную высакародную справу, і (або) ахвяр ваенных падзей, узброеных канфліктаў, масавых рэпрэсій;

традыцыйнай тапанімічнай назвай;

1.2. яны з'яўляюцца рэдкаім або выдатным узорам:

створанага чалавекам асяроддзя;

выкарыстання ў дзейнасці чалавека прыродных фактараў і асаблівасцей;

збудавання ці іншага твора, якія маюць тыповыя ўласцівасці, характэрныя толькі для культуры народа Беларусі;

збудавання ці іншага твора, прадметаў быту або прадметаў іншага прызначэння пэўнага гістарычнага перыяду, рэгіёна ці этнічнай групы;

твора народнага мастацтва пэўнага гістарычнага перыяду, рэгіёна ці этнічнай групы;

вырашэння гаспадарчых, вытворчых, фартыфікацыйных, арганізацыйных і іншых пытанняў;

стылістычнага напрамку або рэгіянальнай ці этнічнай асаблівасці, выяўленых у любым відзе мастацтва;

1.3. яны непасрэдна звязаны з:

падзеямі або ідэямі і перакананнямі, якія аказалі значны ўплыў на ход гістарычнага, культурнага і (або) духоўнага развіцця чалавецтва і народа Беларусі;

жыццём і дзейнасцю выдатных асоб свету і Рэспублікі Беларусь;

1.4. яны лічацца:

звязанымі з народнымі паданнямі, легендамі, іншымі эпічнымі творамі, народнымі абрадамі;

матэрыяльнымі аб'ектамі, якія маюць выдатныя ўласцівасці;

1.5. яны аказалі (аказваюць) значны ўплыў на развіццё мастацтва, духоўнасць грамадства, светапогляд людзей у пэўны гістарычны перыяд або на тэрыторыі асобнага рэгіёна ці этнічнай групы;

1.6. яны змяшчаюць у сабе недаследаваны (не поўнасьцю даследаваны) культурны пласт.

2. Рашэнне аб неабходнасці надання матэрыяльным аб'ектам статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці можа быць прынята толькі ў адносінах да аўтэнтычнага ці рэстаўрыраванага ў адпаведнасці з навукова-праектнай дакументацыяй матэрыяльнага аб'екта. Пры гэтым з часу першапачатковага стварэння нерухомага матэрыяльнага аб'екта павінна прайсці не менш чым 40 гадоў і ён павінен быць поўнасьцю або не менш чым на 90 працэнтаў адноўлены ў адпаведнасці з гістарычнымі данымі на ранейшым месцы.

Артыкул 21. Вылучэнне матэрыяльных аб'ектаў і нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека для надання ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці

1. Матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць, вылучаюцца для надання ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці з:

1.1. матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія рэальна існуюць, выкарыстоўваюцца ў дзейнасці чалавека незалежна ад месца іх знаходжання;

1.2. матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, звесткі аб існаванні якіх да моманту іх выяўлення адсутнічалі і ўласнік якіх невядомы, адмовіўся ад права ўласнасці на іх або страціў права ўласнасці на іх па іншых падставах, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

1.3. матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, наяўнасць якіх дакументальна засведчана, пры ўмове адсутнасці бясспрэчных дакументальных звестак аб знішчэнні, страце ці знікненні гэтых матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека.

2. Юрыдычная або фізічная асоба, што выявіла матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, прадугледжаныя пунктам 1 гэтага артыкула, уносіць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у пісьмовай форме прапанову аб наданні выяўленым матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці з абавязковым яе абгрунтаваннем, за выключэннем выпадку, прадугледжанага пунктам 3 артыкула 19 гэтага Закона.

Артыкул 22. Разгляд прапаноў аб наданні матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці

1. Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пасля атрымання прапановы аб наданні матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці паведамляе аб гэтым уласніку (уладальніку) матэрыяльнага аб'екта або носьбіту нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека, а таксама ў мясцовы выканаўчы і распарадчы орган і арганізуе кваліфікаваны разгляд гэтай прапановы Навукова-метадычнай радай, уключаючы разгляд фіксацыі, навуковай апрацоўкі і мастацкай ацэнкі матэрыяльнага аб'екта або нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека, для прыняцця рашэння аб неабходнасці надання матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці або аб адсутнасці неабходнасці надання ім такога статусу.

2. Мясцовы выканаўчы і распарадчы орган, а таксама ўласнік (уладальнік) матэрыяльнага аб'екта або носьбіт нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека з моманту атрымання паведамлення, прадугледжанага пунктам 1 гэтага артыкула, і да моманту прыняцця рашэння аб неабходнасці надання матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці або аб адсутнасці неабходнасці надання ім такога статусу прымае меры па прыпыненню работ або іншай дзейнасці, якія могуць прывесці да знішчэння або пагрозы знішчэння, страты або пагрозы страты, знікнення або пагрозы знікнення, прычынення шкоды або пагрозы яе прычынення, пагаршэння тэхнічнага стану або пагрозы яго пагаршэння, а таксама да навукова не абгрунтаванага змянення ці пагаршэння ўмоў успрымання названых матэрыяльнага аб'екта або нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека.

3. Матэрыяльныя аб'екты, вылучаныя для надання ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, падлягаюць ахове, як і матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці без катэгорыі.

4. Навукова-метадычная рада на падставе кваліфікаванага разгляду пры ўмове адсутнасці бяспрэчных дакументальных звестак аб знішчэнні, страце ці знікненні матэрыяльнага аб'екта або нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека прымае рашэнне аб неабходнасці надання матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці або аб адсутнасці неабходнасці надання ім такога статусу. Пры гэтым у рашэнні аб неабходнасці надання матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці ўказваецца катэгорыя гісторыка-культурнай каштоўнасці, да якой іх неабходна аднесці.

5. Статус гісторыка-культурнай каштоўнасці можа быць нададзены матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека, якія афіцыйна лічацца гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі ў іншых краінах, пры ўмове адсутнасці бяспрэчных дакументальных звестак

аб знішчэнні, страце ці знікненні гэтых матэрыяльнага аб'екта або нематэрыяльнага праяўлення творчасці чалавека.

Артыкул 23. Наданне матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, пазбаўленне іх такога статусу

1. Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прымае рашэнне аб наданні статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці матэрыяльнаму аб'екту або нематэрыяльнаму праяўленню творчасці чалавека, па якіх Навукова-метадычнай радай прынята адпаведнае рашэнне аб неабходнасці надання ім такога статусу.

2. Матэрыяльныя аб'екты і нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека, па якіх Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняты рашэнні аб наданні ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, уключаюцца ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

3. Матэрыяльныя аб'екты і нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь могуць быць пазбаўлены статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці ў выпадку страты імі іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, якія абумовілі наданне ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, а таксама ў выпадку іх знішчэння, страты ці знікнення ў выніку ўздзеяння прыродных фактараў або іншых сітуацый пры немагчымасці іх аднаўлення. Заклучэнне аб немагчымасці навукова абгрунтаванага аднаўлення гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей даецца Навукова-метадычнай радай.

4. Пры неабходнасці вырашэння выключных дзяржаўных задач помнікі археалогіі пасля іх поўнага вывучэння могуць быць пазбаўлены статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь. Заклучэнне аб поўным вывучэнні помнікаў археалогіі даецца Навукова-метадычнай радай.

5. Матэрыяльныя аб'екты і нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека, пазбаўленыя статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, выключаюцца з Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 24. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь

1. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь змяшчае наступныя раздзелы:

1.1. гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. У гэты раздзел уносяцца звесткі аб матэрыяльных і нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, якія знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (незалежна ад іх паходжання);

1.2. гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія згодна з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь. У гэты раздзел уносяцца звесткі аб матэрыяльных і нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, якія пры дакументальна пацверджаным беларускім паходжанні апынуліся за межамі Рэспублікі Беларусь у парадку, што адпавядае нормам міжнароднага права, а таксама звесткі аб нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, носьбіты якіх пры бяспрэчным (у тым ліку прызнаным імі самімі) беларускім паходжанні (нацыянальнасці) не маюць грамадзянства Рэспублікі Беларусь;

1.3. гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія незаконна знаходзяцца за межамі Рэспублікі Беларусь. У гэты раздзел уносяцца звесткі аб матэрыяльных і нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, якія ў парушэнне норм міжнароднага права пры дакументальна пацверджаным беларускім паходжанні апынуліся за межамі Рэспублікі Беларусь;

1.4. гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія зніклі ці страчаны пры нявысветленых абставінах. У гэты раздзел уносяцца звесткі аб матэрыяльных і нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, наяўнасць якіх дакументальна засведчана, пры ўмове адсутнасці бяспрэчных дакументальных звестак аб знішчэнні гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей;

1.5. гісторыка-культурныя каштоўнасці, якія знаходзяцца пад пагрозай знішчэння, страты ці знікнення. У гэты раздзел уносяцца звесткі аб матэрыяльных і нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, якія знаходзяцца пад пагрозай знішчэння, страты ці знікнення, з указаннем прычын, што выклікаюць пагрозу, і мер, неабходных для захавання гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей.

2. Пры ўключэнні комплекснай гісторыка-культурнай каштоўнасці ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь у гэты спіс уключаецца таксама кожны з яе матэрыяльных аб'ектаў або нематэрыяльных праяўленняў творчасці чалавека, якія ўваходзяць у склад комплекснай гісторыка-культурнай каштоўнасці і па сваіх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцях могуць лічыцца асобнай гісторыка-культурнай каштоўнасцю.

3. Вядзенне Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь у парадку, устаноўленым Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 25. Пашпарт гісторыка-культурнай каштоўнасці

1. На гісторыка-культурную каштоўнасць складаецца пашпарт гісторыка-культурнай каштоўнасці адзінага ўзору.

2. У пашпарце гісторыка-культурнай каштоўнасці ўказваюцца поўныя навуковыя і фактычныя звесткі аб гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці (апісваюцца яе гісторыя, сучасны тэхнічны стан, указваецца яе месцазнаходжанне, змяшчаюцца ўліковыя даныя, ацэнка яе гістарычнага, навуковага, мастацкага, культурнага або іншага значэння, указваюцца элементы, якія маюць свае адметныя духоўныя, мастацкія і (або) дакументальныя вартасці, звесткі аб уласніку (уладальніку) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці або носьбіце нематэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, дата і нумар ахоўнага абавязацельства, звесткі аб зонах аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, навукова-праектнай дакументацыі, яе выканаўцах, а таксама дадатковыя звесткі аб падзеях і асобах, звязаных з гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасцю, архіўныя і бібліяграфічныя крыніцы, графічны матэрыял).

3. Пры атрыманні новых звестак аб гісторыка-культурнай каштоўнасці ў пашпарт гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці ўносяцца адпаведныя дапаўненні і (або) змяненні.

4. У пашпарце гісторыка-культурнай каштоўнасці ўказваецца катэгорыя гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці са спасылкай на адпаведную пастанову Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

5. Форма пашпарта гісторыка-культурнай каштоўнасці і парадак яго запаўнення ўстанаўліваюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

6. Складанне пашпарта гісторыка-культурнай каштоўнасці ажыццяўляецца за кошт сродкаў яе ўласніка (уладальніка) або ўладальніка зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, а таксама іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 26. Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь

1. У мэтах захавання і сістэматызацыі звестак аб адметных выніках і сведчаннях гістарычнага, культурнага і духоўнага развіцця народа Беларусі, аб страчаных матэрыяльных аб'ектах і нематэрыяльных праяўленнях творчасці чалавека, наяўнасць якіх дакументальна засведчана і якія маглі б атрымаць статус гісторыка-культурнай каштоўнасці, а таксама ў мэтах выканання работ па збору, сістэматызацыі і захаванню навукова-даследчых, выдавецкіх і іншых матэрыялаў, што датычацца гісторыка-культурных каштоўнасцей, фарміруецца Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь.

2. Фарміраванне Банка звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь або ўпаўнаважанай ім арганізацыяй за кошт сродкаў, прадугледжаных у рэспубліканскім бюджэце на спецыяльныя сацыяльныя праграмы і

мерапрыемствы ў галіне культуры, іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

3. Выключаны.

4. Парадак фарміравання Банка звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь і парадак азнаямлення з інфармацыяй, якая змяшчаецца ў ім, устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 6

ЗАХАВАННЕ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

Артыкул 27. Меры па захаванню гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Захаванне гісторыка-культурных каштоўнасцей уключае ў сябе сістэму арганізацыйных, прававых, эканамічных, матэрыяльна-тэхнічных, навуковых, інфармацыйных і іншых мер, накіраваных на недапушчэнне знішчэння або пагрозы знішчэння, страты або пагрозы страты, знікнення або пагрозы знікнення, прычынення шкоды або пагрозы яе прычынення, пагаршэння тэхнічнага стану або пагрозы яго пагаршэння, а таксама навукова не абгрунтаванага змянення, пагаршэння ўмоў успрымання гісторыка-культурных каштоўнасцей (навакольнага асяроддзя і зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей).

2. Дзейнасць, якая можа аказваць уздзеянне на гісторыка-культурныя каштоўнасці, павінна ажыццяўляцца з улікам неабходнасці безумоўнага захавання адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей гэтых каштоўнасцей.

Артыкул 28. Забеспячэнне захавання нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Для забеспячэння захавання нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (іх навакольнага асяроддзя і зон аховы) перамяшчэнне гэтых нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, знішчэнне або стварэнне пагрозы знішчэння нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (іх навакольнага асяроддзя і зон аховы), прычыненне ім шкоды або стварэнне пагрозы яе прычынення, пагаршэнне тэхнічнага стану або стварэнне пагрозы яго пагаршэння, а таксама навукова не абгрунтаванае змяненне і пагаршэнне ўмоў успрымання гэтых нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (іх навакольнага асяроддзя і зон аховы) забараняюцца, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных пунктамі 2 і 3 гэтага артыкула.

2. Перамяшчэнне нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці дапускаецца ў выключных выпадках толькі з дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пры немагчымасці яе захавання на месцы і наяўнасці навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на гэтай каштоўнасці з мэтай яе аднаўлення ва ўмовах, прыдатных для забеспячэння захавання нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці. Немагчымасць захавання нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці на месцы ўстанаўліваецца Навукова-метадычнай радай.

3. Стварэнне пагрозы знішчэння нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці (яе навакольнага асяроддзя і зон аховы) і прычынення ёй шкоды, пагаршэнне тэхнічнага стану або стварэнне пагрозы яго пагаршэння, а таксама навукова не абгрунтаванае змяненне і пагаршэнне ўмоў успрымання нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці (яе навакольнага асяроддзя і зон аховы) дапускаюцца толькі па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, калі іх неабходнасць выклікана правядзеннем мерапрыемстваў па ліквідацыі вынікаў стыхійных бедстваў, катастроф, ваенных дзеянняў.

4. Пры выкананні патрабаванняў пажарнай бяспекі, аховы навакольнага асяроддзя, санітарных і іншых патрабаванняў, а таксама пры выкананні навукова-даследчых, праектных і рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці і (або) у зонах яе аховы не дапускаюцца змяненне гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці, пагаршэнне яе адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей.

5. На нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці ўстанаўліваецца ахоўная дошка, на якой змяшчаецца інфармацыя аб прыналежнасці гэтай нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці да гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

Ахоўныя дошкі адзінай формы, якая зацвярджаецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, устаўляюцца і захоўваюцца за кошт сродкаў уласніка (уладальніка) гісторыка-культурнай каштоўнасці або ўладальніка зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, а таксама іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

6. На нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь можа ўстанаўлівацца распазнавальны знак.

Артыкул 29. Зоны аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Для забеспячэння захавання нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і іх навакольнага асяроддзя ўстанаўліваюцца межы тэрыторый нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і наступныя зоны аховы гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей:

1.1. ахоўная зона;

1.2. зона рэгулявання забудовы;

1.3. зона аховы ландшафту;

1.4. зона аховы культурнага пласта.

1.1. Для нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія размешчаны побач або ўваходзяць у склад комплексных гісторыка-культурных каштоўнасцей, устанаўліваюцца агульныя зоны аховы.

2. Зоны аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці і іх рэжымы ўтрымання і выкарыстання вызначаюцца праектам зон аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, які распрацоўваецца для гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці і зацвярджаецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Рэжымамі ўтрымання і выкарыстання зон аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці прадугледжваюцца абмежаванне або поўная забарона дзейнасці, якая стварае пагрозу захаванню гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці (яе навакольнаму асяроддзю) і ўмовам яе ўтрымання і выкарыстання.

Праект зон аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці распрацоўваецца за кошт сродкаў уласніка (уладальніка) гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці або ўладальніка зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, а таксама іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Парадак распрацоўкі праектаў зон аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей устанаўліваецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

3. Распрацоўка горадабудаўнічай і землеўпарадкавальнай дакументацыі, а таксама іншай праектнай дакументацыі, рэалізацыя якіх можа аказаць уздзеянне на гісторыка-культурныя каштоўнасці, без нанясення ўстаноўленых зон аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або без іх устанаўлення забараняецца.

4. Усе віды работ у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей выконваюцца толькі ў межах патрабаванняў рэжымаў утрымання і выкарыстання гэтых зон аховы.

Артыкул 30. Забеспячэнне захавання рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Для забеспячэння захавання рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей забараняюцца:

1.1. знішчэнне або стварэнне пагрозы знішчэння, страта або стварэнне пагрозы страты, знікненне або стварэнне пагрозы знікнення, прычыненне шкоды або стварэнне пагрозы яе прычынення, пагаршэнне тэхнічнага стану або стварэнне пагрозы яго пагаршэння, а таксама навукова не абгрунтаванае змяненне рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

1.2. разукамплектаванне комплексных рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

2. У выпадку, калі адна і тая ж рухомая матэрыяльная гісторыка-культурная каштоўнасць належыць і да камплекта, і да калекцыі, перавага аддаецца калекцыі. Пры неабходнасці ў прызначаны (сабраны) для канкрэтных мэт камплект уключаецца копія рухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, створаная за кошт уласніка калекцыі.

Артыкул 31. Забеспячэнне захавання нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Для забеспячэння захавання нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы прымаюць меры для захавання і аднаўлення ўмоў існавання, развіцця і перадачы нашчадкам традыцый або народных промыслаў (рамёстваў), асаблівасцей ладу жыцця, характэрных толькі для культуры народа Беларусі, фактараў фарміравання нацыянальнага менталітэту, а таксама заахвочваюць (у тым ліку матэрыяльна) іх носьбітаў у захаванні, развіцці і перадачы нашчадкам зместу гэтых каштоўнасцей.

2. Стварэнне перашкод існаванню, развіццю і перадачы нашчадкам нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, а таксама істотнае змяненне ўмоў іх існавання, развіцця і перадачы нашчадкам забараняюцца.

Артыкул 32. Прадухіленне пагрозы захаванню матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. У нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях (іх навакольным асяроддзі і зонах аховы), а таксама ў памяшканнях, дзе знаходзяцца рухомыя матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, вытворчасць, размяшчэнне, захоўванне, утрыманне машын, механізмаў, рэчываў, ажыццяўленне іншай дзейнасці, якая стварае дынамічныя і вібрацыйныя ўздзеянні, неспрыяльны тэмпературна-вільготнасны рэжым, хімічнае, радыяцыйнае, механічнае забруджанне, выбуховую і

пажаранебяспечную пагрозу, іншыя пагрозы захаванню гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей, забараняюцца.

2. Пры выяўленні дзейнасці юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку індыўідуальных прадпрымальнікаў, якая стварае пагрозу захаванню нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (іх навакольнаму асяроддзю і зонам аховы), Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь абавязана ў трохдзённы тэрмін з моманту выяўлення такой пагрозы выдаць юрыдычным і (або) фізічным асобам, у тым ліку індыўідуальным прадпрымальнікам, абавязковыя для выканання пісьмовыя прадпісанні аб неабходнасці змяненняў у іх дзейнасці або аб поўнай яе забароне.

3. Калі рух транспартных сродкаў, самаходных сельскагаспадарчых, меліярацыйных і дарожна-будаўнічых машын на дарогах, прылеглых да нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або зон іх аховы, або дзейнасць камунікацыйных ліній ствараюць пагрозу захаванню гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей або зонам іх аховы, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, у тым ліку індыўідуальныя прадпрымальнікі, у валоданні якіх знаходзяцца дарогі, камунікацыйныя лініі, абавязаны па прадпісанню Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь абмежаваць або поўнасцю спыніць рух транспартных сродкаў, самаходных сельскагаспадарчых, меліярацыйных і дарожна-будаўнічых машын на гэтых дарогах, абмежаваць або спыніць дзейнасць камунікацыйных ліній.

4. Калі юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, у тым ліку індыўідуальныя прадпрымальнікі, не маюць магчымасці абмежаваць або спыніць дзейнасць, прадугледжаную пунктам 3 гэтага артыкула, яны павінны ў парадку, устаноўленым артыкулам 48 гэтага Закона, выплачваць кампенсацыю за шкоду, што прычыняецца нерухомым матэрыяльным гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам іх аховы.

5. Пры выяўленні гаспадарчай або іншай дзейнасці юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку індыўідуальных прадпрымальнікаў, якая прыводзіць да забруджання паветранага ці воднага басейна і стварае пагрозу захаванню нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або зонам іх аховы, вінаватыя юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, у тым ліку індыўідуальныя прадпрымальнікі, абавязаны па прадпісанню Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь абмежаваць гэту дзейнасць, а пры немагчымасці яе абмежавання павінны ў парадку, прадугледжаным артыкулам 48 гэтага Закона, выплачваць кампенсацыю за шкоду, што прычыняецца нерухомым матэрыяльным гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам іх аховы.

6. Патрабаванні прадпісанняў аб неабходнасці абмежавання дзейнасці або аб поўнай яе забароне пры адсутнасці пагрозы захаванню нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або зонам іх аховы

могуць быць адменены Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь або судом.

7. Пры праектаванні і выкананні земляных, будаўнічых, меліярацыйных і іншых відаў работ, якія могуць стварыць пагрозу захаванню нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або зонам іх аховы, ажыццяўляюцца наступныя мерапрыемствы: папярэдняе даследаванне гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей, іх фіксацыя, археалагічныя даследаванні, пры неабходнасці – іх перамяшчэнне, а таксама мерапрыемствы па забеспячэнню ўмоў, неабходных для захавання гэтых нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зон іх аховы.

Навукова-праектная дакументацыя на выкананне работ, прадугледжаных часткай першай гэтага пункта, павінна змяшчаць асобны раздзел аб мерапрыемствах па даследаванні і захаванню гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Артыкул 33. Змяненне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Пры ажыццяўленні дзейнасці, якая можа аказваць уздзеянне на матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці, змяненне гісторыка-культурных каштоўнасцей дапускаецца толькі з дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь пры ўмове навуковай абгрунтаванасці гэтага змянення і з улікам катэгорыі гісторыка-культурных каштоўнасцей.

2. Рашэнне аб прызнанні змянення матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей навукова абгрунтаваным або навукова не абгрунтаваным прымаецца Навукова-метадычнай радай на падставе навукова-даследчых матэрыялаў.

Артыкул 34. Выключаны.

Артыкул 35. Вываз за межы Рэспублікі Беларусь рухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Вываз за межы Рэспублікі Беларусь на пастаяннае захоўванне рухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей забараняецца.

2. Часовы вываз за межы Рэспублікі Беларусь рухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей дапускаецца толькі ў межах міжнароднага культурнага абмену і ў выпадку ўзброеных канфліктаў.

3. Часовы вываз за межы Рэспублікі Беларусь рухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 7

АДНАЎЛЕННЕ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

Артыкул 36. Віды работ, якія выконваюцца на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. У мэтах забеспячэння захавання матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей на гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей выконваюцца навукова-даследчыя, праектныя і рэстаўрацыйна-аднаўленчыя работы.

2. Да навукова-даследчых работ адносяцца:

2.1. археалагічныя даследаванні (разведка і раскопкі) – комплекс мерапрыемстваў па ўдакладненню і вывучэнню нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, у тым ліку правядзенне нагляду пры выкананні земляных і будаўнічых работ;

2.2. архіўна-бібліяграфічныя даследаванні – комплекс мерапрыемстваў па вывучэнню архіўных дакументаў, бібліяграфічных, навуковых і іншых матэрыялаў, якія датычацца матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

2.3. натурныя даследаванні – комплекс мерапрыемстваў па высвятленню і ўдакладненню адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, уключаючы выкананне зандажу, закладку шурфаў, правядзенне хіміка-фізічных даследаванняў уласцівасцей будаўнічых матэрыялаў, элементаў мастацкага аздаблення і іншых даследаванняў.

3. Матэрыялы навукова-даследчых работ уключаюцца ў склад навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

4. Да праектных работ адносіцца комплекс работ па распрацоўцы навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Праектныя работы на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных

каштоўнасцей выконваюцца на падставе матэрыялаў навукова-даследчых работ.

Склад, парадак распрацоўкі і ўзгаднення навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей устанаўліваюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

5. Да рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ адносяцца:

5.1. аднаўленчыя работы – комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на навукова абгрунтаванае поўнае або частковае паўторнае стварэнне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (для нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – абавязкова на месцы іх ранейшага знаходжання);

5.2. дапаўненне – комплекс мерапрыемстваў па стварэнню дапаўненняў да матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, у тым ліку па завяршэнню ў свой час не рэалізаваных аўтарскіх задум, а таксама па ўзвядзенню ў месцах страты на тэрыторыях комплексных гісторыка-культурных каштоўнасцей будынкаў, збудаванняў і іншых аб'ектаў паводле спецыяльна распрацаваных праектаў рэгенерацыі гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей з захаваннем аб'ёмна-прасторавай структуры;

5.3. кансервацыя – комплекс мерапрыемстваў па часоваму або доўгатэрмінаваму забеспячэнню захаванасці тэхнічнага стану матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, у тым ліку супрацьварыйныя работы, з прымяненнем адпаведных метадаў, якія дазваляюць прадухіліць яго далейшае пагаршэнне і ствараюць умовы для экспанавання закансервавальных матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

5.4. прыстасаванне – комплекс мерапрыемстваў па адаптацыі матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей да патрэб і асаблівасцей сучаснага тэхнічнага ўтрымання без дапушчэння страты імі адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, якія абумовілі наданне ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці;

5.5. рамонт – комплекс мерапрыемстваў па паляпшэнню тэхнічнага стану матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей без унясення змяненняў у іх канструкцыйнае і (або) эстэтычнае вырашэнне;

5.6. раскрыццё – комплекс мерапрыемстваў па пазбаўленню гісторыка-культурных каштоўнасцей ад пазнейшых дысануючых напластаванняў;

5.7. рэгенерацыя – комплекс мерапрыемстваў па аднаўленню цэласнасці і агульнага кампазіцыйнага вырашэння матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (у асноўным комплексных гісторыка-культурных

каштоўнасцей) і (або) гістарычнага характару тэрыторыі зон аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;

5.8. рэканструкцыя – комплекс мерапрыемстваў па паляпшэнню тэхнічнага стану і функцыянальных асаблівасцей матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей з дапушчэннем частковых змяненняў іх канструкцыйных і неістотных фізічных уласцівасцей, якія не вядуць да змянення гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей;

5.9. рэстаўрацыя – комплекс мерапрыемстваў па навукова абгрунтаванаму аднаўленню страчаных фрагментаў матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, а таксама іх адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, якія абумовілі наданне ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Артыкул 37. Выкананне работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Навукова-даследчыя, праектныя і рэстаўрацыйна-аднаўленчыя работы на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей могуць выконвацца толькі з дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Дазвол на правядзенне археалагічных даследаванняў выдаецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь пасля прадастаўлення Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі іх выканаўцам права на правядзенне археалагічных даследаванняў. Дакументацыя археалагічных даследаванняў захоўваецца ў архіве Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Дазвол на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорый «0», «1» і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1» выдаецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь пасля ўзгаднення навукова-праектнай дакументацыі на выкананне ўказаных рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ у адпаведнасці з пунктам 2 артыкула 43 гэтага Закона.

2. Дазвол Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь на выкананне работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей не вызваляе заказчыкаў ад неабходнасці афармлення дакументаў у іншых дзяржаўных органах на выкананне такіх работ у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

3. Парадак выдачы дазволу Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь на выкананне работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і

(або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей устанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 38. Работы па забеспячэнню належнага тэхнічнага і санітарнага стану матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

Работы па забеспячэнню належнага тэхнічнага і санітарнага стану матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (акрамя работ на фасадах), у тым ліку работы па іх рамонту ў межах ахоўнага абавязацельства, прадугледжанага артыкулам 44 гэтага Закона, а таксама работы па пераўладкаванню і (або) перапланіроўцы жылых памяшканняў, размешчаных у будынках, якія з'яўляюцца матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі (акрамя работ па пераўладкаванню і (або) перапланіроўцы жылых памяшканняў, якія з'яўляюцца матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, і работ па замене запаўненняў дзвярных і аконных праёмаў, па зашкленню лоджый і балконаў), могуць выконвацца на гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцях штодзённа або з іншай перыядычнасцю без атрымання дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 39. Асобы, якія дапускаюцца да кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

Да кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, у тым ліку да правядзення аўтарскага нагляду за выкананнем указаных рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ, дапускаюцца асобы, якія маюць пасведчанне на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, за выключэннем выпадку, прадугледжанага артыкулам 42 гэтага Закона.

Артыкул 40. Пасведчанні на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Пасведчанні на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей выдаюцца

Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь на падставе рашэнняў аб адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням кандыдатаў на іх атрыманне.

2. Рашэнні аб адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням кандыдатаў на атрыманне пасведчанняў на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (у тым ліку на правядзенне аўтарскага нагляду за выкананнем указаных рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ, правядзенне археалагічных даследаванняў пры распрацоўцы навукова-праектнай дакументацыі на выкананне гэтых рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ) прымаюцца Навукова-метадычнай радай.

3. Парадак выдачы пасведчанняў на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей устанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 41. Навуковы кіраўнік

1. Пры выкананні работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, за выключэннем работ, прадугледжаных артыкулам 38 гэтага Закона, назначаецца навуковы кіраўнік.

2. Навуковы кіраўнік ажыццяўляе кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці і (або) у зонах аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, а таксама кіраўніцтва ходам указаных рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ, праводзіць аўтарскігляд за іх выкананнем і нясе персанальную адказнасць за захаванне адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, навуковую абгрунтаванасць праектных рашэнняў і іх рэалізацыю.

Навуковы кіраўнік, як правіла, уваходзіць у склад творчага калектыву, які выконвае навукова-даследчыя і (або) праектныя работы на матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці і (або) у зонах аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці.

3. Пры выкананні работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорый «0», «1», «2» і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1», «2» навуковыя кіраўнікі назначаюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню заказчыкаў або кіраўніцтва праектных ці навукова-даследчых устаноў на падставе рашэння Навукова-метадычнай

рады, прынятага пры наяўнасці ўзгаднення іх назначэння з Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі.

Пры выкананні работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорыі «3» і (або) у зонах аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорыі «3» навуковыя кіраўнікі назначаюцца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню заказчыкаў або кіраўніцтва праектных ці навукова-даследчых устаноў.

4. Замена навуковага кіраўніка забараняецца, за выключэннем выпадкаў:

4.1. пісьмовай адмовы навуковага кіраўніка ад выканання сваіх абавязкаў і функцый;

4.2. невыканання навуковым кіраўніком сваіх абавязкаў і функцый;

4.3. немагчымасці выканання навуковым кіраўніком сваіх абавязкаў і функцый з прычыны хваробы, выезду на пастаяннае месца жыхарства за межы Рэспублікі Беларусь, пераходу на работу, выкананне якой не звязана з праектнай і рэстаўрацыйнай дзейнасцю;

4.4. іншых устаноўленых заключэннем Навукова-метадычнай рады выпадкаў, калі навуковы кіраўнік не можа выконваць свае абавязкі і функцыі.

5. Навуковыя кіраўнікі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь атрымліваюць узнагароджанне за выкананне работ, прадугледжаных часткай першай пункта 2 гэтага артыкула, за кошт юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку індыўідуальных прадпрыемстваў, зацікаўленых у выкананні гэтых работ.

6. Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца парадак назначэння навуковага кіраўніка і вызначаюцца яго правы, абавязкі і функцыі.

Артыкул 42. Асобы, якія могуць быць дапушчаны да кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях без катэгорыі і (або) у зонах аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей без катэгорыі

Да кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях без катэгорыі і (або) у зонах аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей без катэгорыі, у тым ліку да правядзення аўтарскага нагляду за выкананнем указаных рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ, могуць быць дапушчаны асобы, якія не маюць пасведчання на кіраўніцтва распрацоўкай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных

гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, пры ўмове наяўнасці ў іх адпаведнай кваліфікацыі, што дазваляе забяспечыць якаснае выкананне гэтых работ.

Артыкул 43. Узгадненне навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Навукова-праектная дакументацыя на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія выходзяць за межы патрабаванняў рэжымаў утрымання і выкарыстання гэтых зон аховы, узгадняецца з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

2. Навукова-праектная дакументацыя на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорый «0», «1» і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1» узгадняецца з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь на падставе заключэння Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

3. Навукова-праектная дакументацыя на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорый «0», «1», «2» і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1», «2», якія могуць прывесці да істотнага змянення гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей, іх знішчэння, страты ці знікнення, папярэдне разглядаецца на пасяджэнні Навукова-метадычнай рады. Навукова-праектная дакументацыя на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях катэгорый «0», «1», «2» і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорый «0», «1», «2», якая не адобрана Навукова-метадычнай радай, узгадненню не падлягае.

Неабходнасць разгляду Навукова-метадычнай радай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, не ўказаных у частцы першай гэтага пункта, вызначаецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Выдаткі, звязаныя з разглядам Навукова-метадычнай радай навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, кампенсуюцца заказчыкамі навукова-праектнай дакументацыі.

4. Юрыдычныя і фізічныя асобы, у тым ліку індывідуальныя прадпрыемствы, якія з'яўляюцца заказчыкамі навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, у абавязковым парадку павінны бязвыплатна перадаваць у Банк звестак аб гісторыка-культурнай спадчыне Рэспублікі Беларусь устаноўленыя Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь раздзелы гэтай навукова-праектнай дакументацыі, якія датычацца выканання рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей.

5. У працэсе падрыхтоўкі навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, а таксама пры яе ўзгадненні прызнаецца прыярытэт аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

6. Узгадненне з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях і (або) у зонах аховы нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей не вызваляе ад неабходнасці яе ўзгаднення з іншымі дзяржаўнымі органамі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 8

УТРЫМАННЕ І ВЫКАРЫСТАННЕ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

Артыкул 44. Ахоўныя абавязацельствы

1. Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь для матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей могуць вызначацца індывідуальныя ўмовы іх утрымання і выкарыстання, устанаўлівацца парадак выканання работ на гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцях, патрабаванні па забеспячэнню іх

захавання, у тым ліку ў выпадках надзвычайных сітуацый ці ў перыяд узброеных канфліктаў, а таксама іншыя абмежаванні дзейнасці іх уласнікаў (уладальнікаў) і карыстальнікаў, уладальнікаў зямельных участкаў, на якіх размешчаны помнікі археалогіі. Гэтыя патрабаванні фіксуюцца ў ахоўным абавязацельстве, складзеным па форме, устаноўленай Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, і падлягаюць выкананню ўсімі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі, у тым ліку індывідуальнымі прадпрыемствамі.

2. Ахоўнае абавязацельства падпісваецца ўласнікам (уладальнікам) гісторыка-культурнай каштоўнасці або ўладальнікам зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, у тэрмін, прадугледжаны пунктамі 2 і 3 артыкула 53 гэтага Закона.

Артыкул 45. Асаблівасці выкарыстання матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Выкарыстанне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (навакольнага асяроддзя нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зон іх аховы) павінна ажыццяўляцца ў адпаведнасці з іх гісторыка-культурнай значнасцю, а таксама згодна з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, індывідуальнымі ўмовамі іх утрымання і выкарыстання, вызначанымі Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, з улікам неабходнасці забеспячэння захавання гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей.

Асаблівасці выкарыстання матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, уключаных у культурна-гістарычны фонд Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь, устанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у сферы дзейнасці з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.

2. Выкарыстанне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (навакольнага асяроддзя нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зон іх аховы) у мэтах, звязаных з дзейнасцю Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь і іншых воінскіх фарміраванняў, якія ствараюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у мірны і ваенны час, а таксама знаходжанне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей на тэрыторыі, занятай такімі воінскімі фарміраваннямі, забараняюцца.

3. Выкарыстанне матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей (навакольнага асяроддзя нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зон іх аховы) у выпадку ўзброенага канфлікту, калі гэта стварае пагрозу захаванню гэтых каштоўнасцей (навакольнаму асяроддзю нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зонах іх аховы), а таксама ўчыненне якога-небудзь іншага акта, накіраванага супраць гэтых каштоўнасцей (навакольнага асяроддзя нерухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і зон іх аховы), забараняюцца, за

выключэннем неабходнасці вырашэння выключных дзяржаўных задач у ваенны час.

Артыкул 46. Неадпаведнае выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. Неадпаведнае выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей (не ў адпаведнасці з іх гісторыка-культурнай значнасцю) вядзе да спагнання з іх карыстальнікаў у парадку, прадугледжаным артыкулам 48 гэтага Закона, кампенсацыі за шкоду, што прычыняецца гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам іх аховы неадпаведным іх выкарыстаннем, і за абмежаванне ў сувязі з гэтым доступу грамадзян да гісторыка-культурных каштоўнасцей.

2. Выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей па іх першапачатковаму прызначэнню не лічыцца неадпаведным выкарыстаннем.

Артыкул 47. Прадпрымальніцкая дзейнасць, якая аказвае непасрэднае ўздзеянне на гісторыка-культурную каштоўнасць або зоны аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці

1. Прадпрымальніцкая дзейнасць, якая аказвае непасрэднае ўздзеянне на гісторыка-культурную каштоўнасць або зоны аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці шляхам стварэння дадатковых транспартных нагрузак, прыўнясення функцый, не характэрных для гэтай каштоўнасці, стварэння дадатковых аб'ёмна-прасторавых збудаванняў, не ўласцівых і не характэрных для гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці, не можа ажыццяўляцца без пагаднення, заключанага ў пісьмовай форме з уласнікам гісторыка-культурнай каштоўнасці, і дазволу, атрыманага ў адпаведнасці з пунктам 1 артыкула 33 гэтага Закона.

2. Юрыдычныя і фізічныя асобы, у тым ліку індывідуальныя прадпрымальнікі, якія ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць у адпаведнасці з пагадненнем, прадугледжаным пунктам 1 гэтага артыкула, абавязаны штогод у парадку, устаноўленым Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, рабіць адлічэнні ў фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва. Памеры такіх адлічэнняў складаюць для юрыдычных і фізічных асоб Рэспублікі Беларусь, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, 5 працэнтаў, для замежных юрыдычных і фізічных асоб – 25 працэнтаў ад прыбытку, атрыманага ў выніку дзейнасці, якая аказала непасрэднае ўздзеянне на гісторыка-культурную каштоўнасць або зоны аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Артыкул 48. Парадак выплаты кампенсацыі за шкоду, што прычыняецца гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей

1. У выпадку, калі юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, у тым ліку індывідуальныя прадпрымальнікі, не маюць магчымасці абмежаваць або поўнасю спыніць дзейнасць, прадугледжаную пунктамі 3 і 5 артыкула 32 і (або) абмежаваную артыкулам 44 гэтага Закона, або дапускаюць неадпаведнае выкарыстанне гісторыка-культурных каштоўнасцей, прадугледжанае артыкулам 46 гэтага Закона, яны павінны выплачваць у фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва кампенсацыю за шкоду, прычыненую гэтым гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, і за абмежаванне ў сувязі з гэтым доступу грамадзян да гісторыка-культурных каштоўнасцей. Кампенсацыя выплачваецца ў памеры да 5 працэнтаў ад прыбытку, атрыманага ў выніку дзейнасці, якая прычыніла шкоду гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. Калі юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, у тым ліку індывідуальныя прадпрымальнікі, не ажыццяўляюць прадпрымальніцкай дзейнасці, звязанай з атрыманнем прыбытку, яны павінны штомесяц выплачваць фіксаваную суму кампенсацыі ў фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва.

2. Працэнт адлічэнняў ці фіксаваная сума кампенсацыі за шкоду, прычыненую гісторыка-культурным каштоўнасцям або зонам аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, і парадак іх выплаты ўстанаўліваюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 9

ПРАВА ЎЛАСНАСЦІ НА ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫЯ КАШТОЎНАСЦІ

Артыкул 49. Прававое рэгуляванне пытанняў уласнасці на гісторыка-культурныя каштоўнасці

1. Падставы ўзнікнення і парадак ажыццяўлення права ўласнасці на гісторыка-культурныя каштоўнасці, вызначэнне права ўласнасці на матэрыяльныя аб'екты або нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека, якія могуць уяўляць гісторыка-культурную каштоўнасць і на момант іх выяўлення або надання ім статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці не маюць уласніка, а таксама парадак выкупу гісторыка-культурных каштоўнасцей, што ўтрымліваюцца безгаспадарна, вызначаюцца гэтым Законам і грамадзянскім заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

2. Пры наданні матэрыяльным аб'ектам і нематэрыяльным праяўленням творчасці чалавека статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці права ўласнасці на іх захоўваецца.

Артыкул 50. Суб'екты права ўласнасці на гісторыка-культурныя каштоўнасці

1. Гісторыка-культурныя каштоўнасці могуць знаходзіцца ва ўласнасці Рэспублікі Беларусь, адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак Рэспублікі Беларусь, юрыдычных і фізічных асоб, у тым ліку індыўідуальных прадпрымальнікаў.

2. Асобныя гісторыка-культурныя каштоўнасці могуць быць аднесеныя законам да аб'ектаў, якія знаходзяцца толькі ва ўласнасці Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 51. Права ўласніка матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці. Права ўласніка калекцыі

1. Уласнік матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці апрача іншых правоў, якія ў адпаведнасці з грамадзянскім заканадаўствам Рэспублікі Беларусь належаць яму як уласніку, мае права:

1.1. перадаваць гісторыка-культурную каштоўнасць на захоўванне дзяржаўным органам і ўстановам з вызначэннем умоў яе ўтрымання і выкарыстання;

1.2. карыстацца пераважным правам набыцця іншых састаўных частак гісторыка-культурнай каштоўнасці, якія знаходзяцца ў агульнай уласнасці;

1.3. на матэрыяльную дапамогу за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, для выканання работ на гісторыка-культурнай каштоўнасці ў межах ахоўнага абавязацельства пры адсутнасці ўласных сродкаў.

2. Уласнік калекцыі (яе часткі) мае права на бязвыплатнае атрыманне ад дзяржаўных музеяў, бібліятэк і (або) архіваў, іншых дзяржаўных арганізацый наступных паслуг:

2.1. вызначэнне індыўідуальных умоў утрымання і выкарыстання калекцыі ў цэлым і (або) яе асобных прадметаў;

2.2. дапамога ў правядзенні навуковай інвентарызацыі і навуковай апрацоўкі прадметаў калекцыі;

2.3. захаванне ў дзяржаўных установах адпаведнага профілю прадметаў калекцыі. Пры гэтым дзяржаўная ўстанова мае права на выкарыстанне для мэт навукі і экспанавання прадметаў калекцыі (яе часткі або асобнага прадмета), перададзеных ёй на захоўванне;

2.4. гарантыя бяспекі калекцыі і (або) яе асобных прадметаў у час экспанавання і (або) перавозкі.

3. Па жаданню ўласніка калекцыі (яе часткі або асобнага прадмета) Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, а таксама дзяржаўныя музеі, бібліятэкі і (або) архівы, іншыя дзяржаўныя арганізацыі, прыцягнутыя да аказання паслуг, прадугледжаных пунктам 2 гэтага артыкула, абавязаны гарантаваць канфідэнцыяльнасць звестак аб уласніку калекцыі (яе часткі або асобнага прадмета).

Артыкул 52. Абмежаванне правоў уласніка (уладальніка) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, уладальніка зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі

Уласніку (уладальніку) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, уладальніку зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, забараняецца:

знішчаць гісторыка-культурную каштоўнасць;

дапускаць прычыненне шкоды, змяненне гісторыка-культурнай каштоўнасці, выконваць без дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь работы на гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці і (або) у зонах аховы нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, за выключэннем работ, прадугледжаных артыкулам 38 гэтага Закона;

адчужаць або іншым чынам перадаваць права ўласнасці на гісторыка-культурную каштоўнасць без узгаднення з абласным (Мінскім гарадскім) выканаўчым і распарадчым органам у парадку, устаноўленым Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь;

мяняць месца знаходжання (захоўвання), умовы ўтрымання і выкарыстання гісторыка-культурнай каштоўнасці без узгаднення з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь;

вывозіць гісторыка-культурную каштоўнасць за межы Рэспублікі Беларусь на пастаяннае захоўванне;

перадаваць гісторыка-культурную каштоўнасць у валоданне і (або) карыстанне Узброеным Сілам Рэспублікі Беларусь, іншым воінскім фарміраванням.

Артыкул 53. Абавязкі ўласніка (уладальніка) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, уладальніка зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі

1. Уласнік (уладальнік) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці, уладальнік зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, абавязаны ўзяць на сябе абавязкі па забеспячэнню іх захавання шляхам падпісання ахоўных абавязацельстваў, складзеных па форме, устаноўленай Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, у тым ліку:

- 1.1. забяспечваць захаванасць гісторыка-культурнай каштоўнасці;
 - 1.2. забяспечваць доступ да гісторыка-культурнай каштоўнасці спецыялістам, якія з дазволу Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь маюць права на яе вывучэнне;
 - 1.3. прадастаўляць перыядычна або па дамоўленасці з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь ці адпаведнымі ўстановамі культуры доступ да гісторыка-культурнай каштоўнасці грамадзянам на тэрмін не менш чым шэсць месяцаў на працягу кожных дзесяці гадоў;
 - 1.4. паведамляць у Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь аб акалічнасцях, якія пагражаюць захаванню гісторыка-культурнай каштоўнасці;
 - 1.5. захоўваць у цэласнасці калекцыі і іншыя навукова абгрунтаваныя зборы рухомах матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей;
 - 1.6. забяспечыць устаноўку на нерухомай матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці ахоўнай дошкі і складанне пашпарта гісторыка-культурнай каштоўнасці.
2. Пры набыцці права ўласнасці на матэрыяльную гісторыка-культурную каштоўнасць новы ўласнік (уладальнік) гэтай гісторыка-культурнай каштоўнасці або ўладальнік зямельнага ўчастка, на якім размешчаны помнік археалогіі, абавязаны на працягу аднаго месяца падпісаць ахоўнае абавязацельства. Невыкананне гэтай умовы цягне за сабой прызнанне такой здзелкі несапраўднай.
 3. У выпадку надання матэрыяльнаму аб'екту статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці яго ўласнік (уладальнік) або ўладальнік зямельнага ўчастка, на якім размешчаны гэты матэрыяльны аб'ект, абавязаны на працягу аднаго месяца падпісаць ахоўнае абавязацельства. Невыкананне гэтай умовы можа прывесці да прызнання названага аб'екта ва ўстаноўленым парадку гісторыка-культурнай каштоўнасцю, якая ўтрымліваецца безгаспадарна.
 4. У выпадку, калі ўласнік (уладальнік) матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці безгаспадарна ўтрымлівае гэту гісторыка-культурную каштоўнасць, што можа прывесці да страты яе адметных духоўных, мастацкіх і (або) дакументальных вартасцей, якія абумовілі наданне ёй статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, такая гісторыка-культурная каштоўнасць па рашэнню суда можа быць перададзена ў дзяржаўную ўласнасць у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 54. Права фізічных асоб, якія маюць непасрэдня адносіны да ўзнікнення (стварэння) гісторыка-культурнай каштоўнасці

Калі матэрыяльны аб'ект або нематэрыяльнае праяўленне творчасці чалавека, якія з'яўляюцца гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, па свайму

паходжанню ці зместу звязаны з пэўнай фізічнай асобай або яе непасрэднымі продкамі (на працягу не больш чым двух пакаленняў), гэта фізічная асоба мае права абумовіць недаступнасць гісторыка-культурнай каштоўнасці для публічнага агляду (іншага спосабу раскрыцця зместу гісторыка-культурнай каштоўнасці) пры яе жыцці або на іншы тэрмін, які не перавышае гэтага часу.

Артыкул 55. Пераважнае права набыцця гісторыка-культурнай каштоўнасці (яе састаўной часткі)

Пры продажы долі ў агульнай уласнасці на гісторыка-культурную каштоўнасць астатнія ўдзельнікі долевай уласнасці маюць пераважнае права набыцця гэтай долі па цане, за якую яна прадаецца. У выпадку іх адмовы або немагчымасці набыць састаўную частку гісторыка-культурнай каштоўнасці пры яе продажы пераважнае права яе набыцця мае дзяржава.

ГЛАВА 10

ФІНАНСАВАННЕ АХОВЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ СПАДЧЫНЫ

Артыкул 56. Фінансаванне аховы гісторыка-культурнай спадчыны

1. Фінансаванне аховы гісторыка-культурнай спадчыны ажыццяўляецца за кошт сродкаў рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў, сродкаў уласнікаў (уладальнікаў) гісторыка-культурных каштоўнасцей, уладальнікаў зямельных участкаў, на якіх размешчаны помнікі археалогіі, добраахвотных ахвяраванняў юрыдычных і фізічных асоб, у тым ліку індыўдуальных прадпрыемстваў, а таксама іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

2. Для фінансавання аховы гісторыка-культурнай спадчыны могуць стварацца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, фонды спецыяльнага прызначэння.

Артыкул 57. Фінансаванне некаторых мерапрыемстваў па прадухіленню пагрозы захаванню нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей або зонам іх аховы

За кошт юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку індыўдуальных прадпрыемстваў, зацікаўленых у праектаванні і выкананні земляных, будаўнічых, меліярацыйных і іншых відаў работ, якія могуць стварыць пагрозу захаванню нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных

каштоўнасцей або зонам іх аховы, ажыццяўляюцца мерапрыемствы, прадугледжаныя часткай першай пункта 7 артыкула 32 гэтага Закона.

Артыкул 58. Фінансаванне работ на гісторыка-культурных каштоўнасцях у межах ахоўных абавязацельстваў

Фінансаванне работ на гісторыка-культурных каштоўнасцях у межах ахоўных абавязацельстваў ажыццяўляецца за кошт сродкаў уласнікаў і (або) уладальнікаў гэтых гісторыка-культурных каштоўнасцей, а таксама сродкаў рэспубліканскага бюджэту ў выпадку, прадугледжаным падпунктам 1.3 пункта 1 артыкула 51 гэтага Закона, іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 11

ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 59. Уступленне ў сілу гэтага Закона

Гэты Закон уступае ў сілу праз шэсць месяцаў пасля яго афіцыйнага апублікавання, за выключэннем гэтага артыкула і артыкула 60, якія ўступаюць у сілу з дня афіцыйнага апублікавання гэтага Закона.

Артыкул 60. Прывядзенне актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Законом

Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у шасцімесячны тэрмін пасля афіцыйнага апублікавання гэтага Закона:

прыняць меры па прывядзенню актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Законом;

прыняць іншыя меры, неабходныя для рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 61. Прызнанне некаторых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь страціўшымі сілу

У сувязі з прыняццем гэтага Закона прызнаць страціўшымі сілу:

Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 лістапада 1992 года «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 30, арт. 504);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 сакавіка 1995 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўнення ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове гісторыка-культурнай

спадчыны» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., № 18, арт. 199);

Закон Рэспублікі Беларусь ад 7 ліпеня 1998 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны» (Ведамасці Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, 1998 г., № 29–30, арт. 467);

пункт 8 артыкула 2 Закона Рэспублікі Беларусь ад 14 мая 2001 года «О признании утратившими силу законодательных актов и внесении изменений в некоторые законодательные акты Республики Беларусь по вопросам собственности» (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2001 г., № 48, 2/759);

артыкул 10 Закона Рэспублікі Беларусь ад 24 ліпеня 2002 года «О внесении изменений и дополнения в некоторые законодательные акты Республики Беларусь в связи с реорганизацией системы республиканских органов государственного управления» (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2002 г., № 87, 2/883);

Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 13 лістапада 1992 года «Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 30, арт. 505).

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка